

Sortförsök och utsädesmängder i oljelin

Albin Gunnarson, Svensk Raps AB

Intresset för linodling fortsätter att öka starkt. Den europeiska odlingen är liten och även ur ett globalt perspektiv är förädlingsarbetet inte särskilt omfattande. Den stora kanadensiska marknaden är mer eller mindre avskuren från EU i och med kanadensisk inblandning av GMO i lin. Det medför svårigheter i global överföring av sorter och gör att utbudet av potentiella sorter minskar i Europa. Endast ett fåtal nya sorter har provats i Sverige på senare år.

Taurus är fortfarande helt dominerande på den Svenska marknaden. Det har varit mycket svårt att hitta en annan sort som avkastar bättre och inte avmognar senare. Linets skördetidpunkt är av mycket stor betydelse. När Taurus introducerades på marknaden i början av 2000-talet var sorten 2-3 dagar senare än företrädaren Antares som betecknades som tidig vilket gamla linodlare kan vittna om. Den andra stora företrädaren, Flanders, uppfattades som något senare eller i nivå med Taurus av odlare men i försöken är den graderad som något tidigare. Uppfattningen att Taurus skulle mogna av betydligt snabbare än sina företrädare kan också bekräftas av flera erfarna linodlare. Därför känns det svårt att introducera nya sorter på den Svenska marknaden som i försöken graderas som senare än Taurus.

Under 2010 provades totalt 5 sorter inklusive mätaren Taurus i sammanlagt 4 försök i Västergötland, Östergötland och Uppland. Försöken har lidit hårt i torkan och fröskördarna är lägre än normalt. I de ganska små sortförsöken har även ett utsädesmängdsförsök genomförts. Lin har såtts med 500, 700, 900 och 1100 grobara frö per m². Sortförsöken sås med 700 grobara frö per m².

Resultat

Samtliga försök utom det på Klostergården i E-län avkastar en låg skörd runt 1600 kg/ha eller lägre. I försöken i Norrköping, Örsundsbro och Grästorp finns signifikanta skillnader i skörd mot mätaren Taurus. Det är framförallt sorten LAN 0811 och Lirina som utmärker sig med en högre medelskörd i serien. På grund av problem vid skörd finns bara två block skördade från försöket på Klostergården.

Sorten Lirina har precis som tidigare år visat upp en betydligt högre oljehalt och även en högre fröskörd än Taurus. Även Serenade visar som ett flerårsvärde en bättre skörd än mätaren. Problemet är att båda sorterna mognar 3 dagar senare än Taurus vilket kan öka risken för besvärliga skördeförhållanden. Avkastningsresultat från 2010 visas i tabell 1. I flerårssammanställningen 2006-2010 i tabell 2 ingår endast Taurus, Sunrise, Lirina och Serenade.

Tabell 1. Lin. Områdesvis avkastning, råfettsskörd 2006-2010. Mätare: Taurus

Område	D-F		D		E		F	
	Rel.-tal	Ant. förs.	Rel.-tal	Ant. förs.	Rel.-tal	Ant. förs.	Rel.-tal	Ant. förs.
Taurus kg/ha rel.tal	880	14	1 020	7	790	4	820	3
Sunrise	89	14	89	7	87	4	96	3
Lirina	112	8	114	4	105	2	114	2
Serenade	104	8	97	4	99	2	124	2

Tabell 2. Lin. Områdesvis avkastning, råfettskörd 2010

Område Sort	D-F		D	
	Rel. tal	Ant. förs.	Rel. tal	Ant. förs.
Taurus (Ssd)	730	4	770	2
Sunrise (Ssd)	91	4	87	2
Lirina (Ssd)	118	4	125	2
Serenade (SW)	101	4	94	2
LAN 0811 (Ssd)	118	4	125	2

Sortbeskrivningar

TAURUS (Ssd) är mätarsort i försöken. Avmognar något senare än Sunrise men tidigare än övriga sorter. Har ett långt strå och stabil hög avkastning.

SUNRISE (Ssd) avkastar sämre än mätaren men är något tidigare. Stået är kortare och sorten har en låg oljehalt. Skörden är låg.

LIRINA (Ssd), avkastar högre än mätaren men mognar 3 dagar senare. Sorten har en mycket hög oljehalt och ett långt strå i nivå med Taurus.

SERENADE (SW) Avkastar signifikant högre än mätaren. Sorterna mognar 3 dagar senare, och är signifikant kortare än mätaren.

Resultat utsädesmängdsförsök

Första året med utsädesmängder i oljelin visar att fröskörden har stigit något med en ökad utsädesmängd. Inga andra egenskaper

Tabell 3. Lin. Sortegenskaper 2006-2010

Sort	Mognad tid dagar	Strå längd cm	Stjälk styrka	Råfett % av t.s
Taurus	122	60	95	46,1
Sunrise	-1	-4	-1	45,0
Lirina	3	-1	0	48,5
Serenade	3	-7	0	44,9

har påverkats med en varierad utsädesmängd. Första årets försök har i grunden levererat ganska låga skördar. Men en enkel nettoberäkning visar att lönsamheten varit högst vid den lägsta utsädesmängden men en något förhöjd utsädesmängd till 900 grobara frö per m² har också gett ett högt netto. Risken med låga utsädesmängder är linets ofta svaga fältuppkomst och dåliga förmåga att konkurrera med ogräs varför man troligen bör akta sig för att så så pass tunt som 500 grobara frö per m². Resultatet visas i tabell 4.

Tabell 4. Lin. Utsädesmängder 2010

Plantor/m ²	Motsv. kg utsäde/ha	Utsädes kostnad kr	Skörd Frö kg/ha	Netto kr
Taurus 500	38	535	1 660	5 607
Taurus 700	54	749	1 590	5 134
Taurus 900	69	964	1 750	5 511
Taurus 1100	84	1 178	1 730	5 223
Utsädespris	14			
Fröpris	3,7			